

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНО ПРОГРАМА
«Науки про Землю»**

**Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю № 103 Науки про Землю
галузі знань № 10 Природничі науки**

Кваліфікація: Бакалавр наук про Землю за спеціалізацією «Географія»

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої Ради

_____/_____
(протокол № ____ від «__» _____ 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію з _____ 2017 р.

**Ректор _____/_____
(наказ № ____ від «__» _____ 2017 р.)**

Мелітополь - 2017

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
«Науки про Землю. Географія»

Керівник освітньо-професійної програми

Гришко С.В.

Завідувач кафедри фізичної географії

і геології

Прохорова Л.А.

Голова Вченої ради природничо-географічного
факультету

Донченко Л.М.

Начальник навчального відділу

Сопіна Я.В.

Голова комісії із забезпечення
якості вищої освіти

в МДПУ ім. Б.Хмельницького

Сегеда Н.А.

Голова науково-методичної ради університету

Мілько Н.Є.

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (науково-методичною комісією спеціальності №103 «Науки про Землю») у складі:

1. Керівник освітньої програми / *Гришко С.В.*
2. Члени робочої групи із складу викладачів: *Прохорова Л.А., Непша О.В., Левада О.М.*
3. Член робочої групи із складу роботодавців / *Михайлов Я.Б.*

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності № 103 «Науки про Землю» (за спеціалізацією «Географія»)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Природничо-географічний факультет Кафедра фізичної географії і геології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр Бакалавр наук про Землю за спеціалізацією «Географія»
Офіційна назва освітньої програми	Науки про Землю
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому - одиничний ступінь, 240 кредитів ЄКТС / термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Програма впроваджується в 2015 році. Ліцензія серія АЕ № 636500, дата видачі 19.06. 2015.
Цикл/рівень	FQ - ENEA – First cycle, EQFLLL – Level 6, НРК - 6.
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова викладання	українська
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://www.mdpu.org.ua/new/kafedra-fzichno-geograf.html
2 – Мета освітньої програми	
Вивчення геологічної історії формування Землі, її речовинний склад, розвиток сучасних геологічних процесів. Етапність геологічних процесів в формуванні географічної оболонки. Динаміка сучасних геологічних процесів під впливом міцного антропогенного тиску.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область Галузі знань 01 Освіта Спеціальність 103 Науки про Землю Спеціалізація Географія	Науки про Землю – області дослідження Землі як комплексної планетарної системи, її геосфер, процесів і явищ, що в них відбуваються. <i>Об'єкт вивчення:</i> Природні та антропогенні об'єкти і процеси у геосферах у взаємозв'язку, перетвореннях і розвитку в просторі і часі. <i>Цілі навчання:</i> Формування у випускників здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі наук про Землю та практичні проблеми в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів природничих наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> Геологія, геофізика, мінералогія, геохімія, вулканологія, сейсмологія, геоморфологія, фізична географія та інші науки про Землю, метеорологія та інші атмосферні науки (включаючи кліматичні дослідження), гідрологія, океанологія, палеоекологія. <i>Методи, методики та технології:</i> Фізичні і хімічні методи, методи натурного, прямого та опосередкованого, безпосереднього лабораторного або дистанційного дослідження компонентів геосфер, процесів і

	явищ, методи моделювання та опрацювання інформації. <i>Інструменти та обладнання:</i> Обладнання та устаткування, необхідне для польового, лабораторного, дистанційного дослідження складу, будови і властивостей геосфер та їхніх компонентів (у відповідності до спеціалізації).
Орієнтація освітньої програми	Професійна
Основний фокус програми та спеціалізації	сучасні питання географії і зв'язок її з іншими географічними дисциплінами, основні етапи розвитку географічних знань і господарське значення географічних наук.
Особливості програми	Студенти можуть робити акцент на сучасну структуру земної кори і особливості її історичного розвитку; розрізняти породоутворюючі і рудні мінерали, а також важливі гірські породи земної кори. Мобільність за програмами IREX, UGRAD, ТЕМПУС-ТАСІС, ЕРАЗМУС МУНДУС та ін. - рекомендується, але не є обов'язковими; всі студенти можуть брати участь у спеціальних семінарах разом з учасниками програм.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна діяльність в галузях геологорозвідки, топографо-геодезичних робіт, гідрології, метеорології, географії та інших.
Подальше навчання	Продовження навчання на другому рівневі вищої освіти. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти.
5 – Викладання та навчання	
Викладання та навчання	Загальний стиль навчання - завдання-орієнтований. Лекційні курси поєднуються з семінарами та робочими зустрічами. Більша частина навчання відбувається в малих групах (до 20 осіб) з дискусіями та підготовкою презентацій самостійно та в малих групах. Під час останнього року третина часу дається на написання завершальної роботи (дипломної), яка також презентується й обговорюється за участі викладачів та одногрупників. Теоретичні знання і практичні навички закріплюються і удосконалюються під час проходження численних виробничих та навчальних практик.
Оцінювання	Різноманітна та всебічна. Включає письмові: виконання змістовно-модульних контрольно-екзаменаційних робіт відповідно до стандарту підготовки профілю; усні: здача семінарів, практичних та лабораторних робіт за подвійною системою оцінювання - теоретичні знання та практичні навички; презентації PowerPoint, підготовка звітів і пояснювальних записок під час проходження виробничих та навчальних практик; іспити усні: державні екзамени та захист курсових і кваліфікаційних робіт.

6 – Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 2. Знання та розуміння області наук про Землю. ЗК 3. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно так і письмово. ЗК 4. Здатність спілкуватися іншою мовою за спеціальністю. ЗК 5. Здатність використання інформаційних технологій. ЗК 6. Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя. ЗК 7. Здатність працювати як самостійно, так і в команді. ЗК 8. Навички забезпечення безпеки життєдіяльності. ЗК 9. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства. ЗК 10. Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1. Здатність показувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу Землі як природної системи. ФК 2. Здатність показувати базові знання з фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо. ФК 3. Збір, реєстрація і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах. ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер. ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК 7. Знання і використання специфічних для наук про Землю теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. ФК 8. Самостійно досліджувати природні об'єкти та процеси (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати,

	документувати і звітувати про результати. ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні ним процеси.
7 – Програмні результати навчання	
	ПРН 1. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю. ПРН 2. Використовувати усно і письмово грамотну професійну українську мову. ПРН 3. Виявляти знання і вміння спілкуватися іноземною мовою. ПРН 4. Використовувати інформаційні технології та картографічні моделі в галузі наук про Землю. ПРН 5. Демонструвати уміння проводити польові та лабораторні дослідження. ПРН 6. Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як природної системи. ПРН 7. Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер. ПРН 8. Використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природних систем і об'єктів. ПРН 9. Виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу. ПРН 10. Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. ПРН 11. Впорядковувати і узагальнювати матеріали польових та лабораторних досліджень, інтегрувати їх від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ПРН 12. Називати і використовувати теорії, парадигми, концепції та принципи в науках про Землю відповідно до спеціалізації. ПРН 13. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної чесності, професійного кодексу поведінки. ПРН 14. Демонструвати здатність проводити самостійні дослідження природних об'єктів і процесів у геосферах в польових і лабораторних умовах. ПРН 15. Вміти планувати та проводити польові та лабораторні дослідження і готувати звіти. ПРН 16. Володіння сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності ПРН 17. Знати основи філософії і загальної культури, вітчизняної історії
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	доктори наук, професори; кандидатів наук, доцент; старші викладачі, асистенти
Матеріально-технічне забезпечення	Комп'ютерний клас, мультимедійне обладнання, спеціальний інструментарій, панорами, схеми, метеокомплекс, туродром
Інформаційне та	Методична література, періодичні видання з фаху,

навчально-методичне забезпечення	демонстраційні, довідкові та роздаткові матеріали, настінні карти, навчальні атласи, довідкова література, глобуси, спеціальний інструментарій, блок відеоматеріалів, розтиражовані електронні версії посібників, електронні посібники.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	
Міжнародна кредитна мобільність	Укладання угод про міжнародну кредитну мобільність з: Лодзінський університет м. Лодзь, Республіка Польща № 68 від 04.06.2013р.; Вищою лінгвістичною школою м. Ченстохов, Республіка Польща № 73 від 20.01.2014р.; Поморська академія м. Слупськ, Республіка Польща № 86 від 03.03.2016р.; Компанія INDERNOBMEN LTD м. Варна, Республіка Болгарія №90 від 05.10.2016р.; Термін дії усіх угод 5 років.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Ліцензія на навчання іноземних здобувачів Вищої освіти за спеціальністю Науки про Землю в межах ліцензійного обсягу на вакантні місця Ліцензія серія АЕ № 636500, дата видачі 19.06.2015 р.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен
ОК 2	Філософія	4	Екзамен
ОК 3	Іноземна мова	8	Залік, екзамен
ОК 4	Українська мова (за професійним спрямуванням)	4	Екзамен
ОК 5	Геологія з навчальною практикою	9	Екзамен
ОК 6	Картографія з основами топографії з навчальною практикою	5	Залік
ОК 7	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства з навчальною практикою	4	Залік
ОК 8	Основи теорії суспільної географії	3	Диф. залік
ОК 9	Геоінформаційні технології в географії	4	Залік
ОК 10	Землезнавство з навчальною практикою	20	Залік, екзамен
	Модуль 1. Метеорологія і кліматологія з навчальною практикою		
	Модуль 2. Гідрологія з навчальною практикою		
	Модуль 3. Геоморфологія з навчальною практикою		
	Модуль 4. Загальне землезнавство		
ОК 11	Ландшафтознавство з навчальною практикою	4	Екзамен
	Модуль 1. Ландшафтознавство з навчальною		

	практикою		
	Модуль 2. Антропогенне ландшафтознавство		
ОК 12	Геоєкологія	4	Екзамен
ОК 13	Основи технологій виробництва	4	Екзамен
ОК 14	Безпека життєдіяльності то основи охорони праці	3	Диф.залік
	Модуль 1. Безпека життєдіяльності		
	Модуль 2. Основи охорони праці		
ОК 15	Сучасні ТЗН організації професійної діяльності	3	Залік
	Модуля 1. Сучасні технологічні засоби подання візуальної інформації		
	Модуль 2. Створення, обробка та поширення інформації, створеної цифровими пристроями		
ОК 16	Урбоекологія	9	Екзамен
ОК 17	Основи ландшафтної екології	3	Залік
ОК 18	Охорона надр та геологічного середовища	3	Екзамен
ОК 19	Основи геохімії	3	Залік
ОК 20	Медична географія	3	Залік
ОК 21	Географія материків і океанів	10	Залік, екзамен
ОК 22	Географія України з навчальною практикою	9	Залік, екзамен
	Модуль 1. Фізична географія України		
	Модуль 2. Економічна і соціальна географія України з навчальною практикою		
ОК 23	Економічна і соціальна географія світу	13	Залік, екзамен
	Модуль 1. Географія світового господарства		
	Модуль 2. Регіональна економічна і соціальна географія		
ОК 24	Історія біосфери Землі	6	Екзамен
ОК 25	Світова геологія родовищ корисних копалин	3	Екзамен
ОК 26	Палеокліматологія України	3	Екзамен
ОК 27	Основи геофізики	3	Залік
ОК 28	Рекреаційна географія	6	Екзамен
ОК 29	Історія географічних досліджень	3	Залік
ОК 30	Географічне прогнозування	3	Екзамен
ОК 31	Екологічні стандарти та критерії якості довкілля	3	Екзамен
ОК 32	Географічні аспекти охорони довкілля	3	Залік
ОК 33	Геофізика і геохімія ландшафту	3	Екзамен
ОК 34	Курсова робота з геології	3	Диф.залік
ОК 35	Курсова робота з ландшафтознавства	2	Диф.залік
ОК 36	Виробнича практика	6	Диф.залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		180	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1</i>			
ВБ 1.1	Логіко-політичні студії Модуль 1. Логіка	3	Залік
	Логіко-політичні студії Модуль 2. Політичні студії	3	Залік
ВБ 1.2	Духовно-ціннісне освоєння світу Модуль 1.	3	Залік

	Культурологічні студії		
	Духовно-ціннісне освоєння світу Модуль 2. Релігія як сфера духовної культури	3	Залік
ВБ 1.3	Економіко-правові засади суспільства Модуль 1. Соціальний світ людини	3	Залік
	Економіко-правові засади суспільства Модуль 2. Правознавство	3	Залік
	Економіко-правові засади суспільства Модуль 3. Економіка	3	Залік
<i>Вибірковий блок 2</i>			
ВБ 2.1	Основи моніторингових досліджень у географії	4	Залік
ВБ 2.2	Основи мінералогії	4	Залік
<i>Вибірковий блок 3</i>			
ВБ 3.1	Навколишнє середовище і техногенний вплив	5	Залік
ВБ 3.2	Проблеми охорони гідрогеологічних ресурсів України	5	Залік
<i>Вибірковий блок 4</i>			
ВБ 4.1	Туризм і методика туристичної роботи	5	Залік
	Модуль 1. Туризм		
	Модуль 2. Методика туристичної роботи		
ВБ 4.2	Спортивно-оздоровчий туризм	5	Залік
<i>Вибірковий блок 5</i>			
ВБ 5.1	Проблеми сучасної географії	5	Залік
ВБ 5.2	Основи наукових досліджень	5	Залік
<i>Вибірковий блок 6</i>			
ВБ 6.1	Системний підхід в географії	5	Залік
ВБ 6.2	Проблеми пошуку та забезпечення водою Півдня України	5	Залік
<i>Вибірковий блок 7</i>			
ВБ 7.1	Основні геоекологічні проблеми Землі	5	Екзамен
ВБ 7.2	Проблеми сталого розвитку Землі	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 8</i>			
ВБ 8.1	Географія населення	5	Екзамен
ВБ 8.2	Рішення географічних задач	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 9</i>			
ВБ 9.1	Сільський зелений туризм	5	Екзамен
ВБ 9.2	Екологічний туризм	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 10</i>			
ВБ 10.1	Краєзнавство	5	Екзамен
ВБ 10.2	Географія Запорізької області	5	Екзамен
<i>Вибірковий блок 11</i>			
ВБ 11.1	Екскурсознавство	5	Залік
ВБ 11.2	Організація туризму	5	Залік
<i>Вибірковий блок 12</i>			
ВБ 12.1	Геологічна будова Північно-Західного Приазов'я	5	Залік
ВБ 12.2	Альтернативні джерела енергії	5	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2 Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності № 103 «Науки про Землю» проводиться у формі державного екзамену з географії або дипломна робота. Та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Географ.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

[illegible][illegible]

